

Prof. Ona Voverienė. LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠIMTMEČIO DIDIEJI.

[Lietuvos partizanas Jonas Kadžionis-Bėda](#)

Minint jo 90-ąjį gimtadienį

*Niekas neužmiršta. Niekas neužmirštas.
Saugoja atmintį mano karta.
Saugoja žemė kruvinus užrašus
Saugo negyjančias mūsų žaizdas*

Kęstutis Genys

Tarp žodžių, kuriuos paliko Pirmasis pasaulinis karas svarbiausias buvo „tautinis apsisprendimas“, kuriuos iškėlė Antrasis pasaulinis karas buvo „rezistencija“, Sąjūdžio dainuojančios revoliucijos – svarbiausias žodis „atmintis“. Tie žodžiai žymi istorines Lietuvos epochas ir veiksmo, vykusio ir tebevykstančio iki šiol svarbiausias tautai programas. Pirmasis žodis paženklino penkis šimtus metų – nuo pat Vytauto Didžiojo laikų – siekiamybės atkurti svarbiausią tautos politinį idealą savo nepriklausomą Lietuvos valstybę. Pirmojo lietuvių tautinio atgimimo didžiųjų Tautos vyrų – Lietuvos Nepriklausomybės 1918 metų Vasario 16-osios signatarų, vadovaujama Lietuvos tautinė valstybė buvo atkurta. Lietuvos okupacija ir Lietuvos partizanų ginkluotas pasipriešinimas okupantų terorui paženklini antrąją Lietuvos istorinę epochą, kurios svarbiausias įvykis ir buvo rezistencija, atnešęs lietuvių tautai didžiausias netektis ir kančias, bet ir davęs Lietuvos istorijai didžiausią jos karžygių skaičių. Tame skaičiuje ir Jubiliatą – Joną Kadžionį-Bėdą. Sąjūdžio revoliucija ir Lietuvos valstybingumo atstatymas 1990-ųjų metų Kovo 11-osios Aktu tai trečioji Lietuvos Respublikos epocha, pažymėta „atminties“ žodžiu ir ženklu, kai tapo įmanoma po kelių dešimtmečių prievartinės užmaršties, prisiminti mūsų valstybės Laisvės kovotojus, ant kurių krauju permirkusių kapų išdygo, užaugo ir subrendo Lietuvos laisvės daigai, pražydę Lietuvos Nepriklausomybę.

Jonas Kadžionis, gimęs jau Nepriklausomoje prieškario Lietuvos Respublikoje, Dangaus valia tapo visų tų trejų istorinių epochų jungiamuoju tiltu, visose jose gyvenusiu, gyvuju liudininku jose vykusios istorijos ir, svarbiausia, aktyviu tos istorijos dalyviu ir kūrėju.

Jonas Kadžionis gimė 1928 m. sausio 29 d. Piktagalio kaime Kavarsko valsčiuje (Ukmergės rajone) daugiavaikėje katalikiškoje lietuvių patriotų šeimoje. Patyrė ir piemenuko ir ūkio darbininko sunkią dalį, į mokyklą iki pat šalčių bėgdavo basas, tik mokykloje apsiaudavo, o prie Šv. Komunijos buvo privestas, aprengtas skolintais rūbeliais. Niekada nei jo tėvai ir juolab jis nesiskundė savo skurdu, nes matė ir suprato,

kaip sunkiai, draskoma imperialistinių kaimynių, stojasi ant kojų jauna Lietuvos valstybė. 1944 m. į Lietuvą sugrįžus komunistų ir enkavedistų valdžiai, į Sibirą buvo ištremti jo tėvai – padorūs ir sąžiningi žmonės. Okupantams, neapykanta tikėjimui ir sąžiningumui persunktai jų valdžiai padorūs žmonės buvo didžiausi priešai. 1948 m. gegužės 25 dieną Jonas Kadžionis nusprendė – kausis su šita neapykantos pavergtai tautai pritvinkusia valdžia. Išėjo pas miško brolius. 1949 m. lapkričio mėnesį tapo Algimanto apygardos Butageidžio kuopos vadu. 1953 m. gegužės 22 d. buvo suimtas. Suimta buvo ir jo žmona Malvina, partizanavusi nuo 1949 m. gegužės 16 d. iki 1953 m. rugpjūčio 12 d. Bolševikinis Pabaltijo karinis tribunolas abu nuteisė kalėti po 25 metus lageriuose ir dar 5-riems metams tremties. Iš tremties Jonas Kadžionis grįžo tik 1978 metų gegužės mėnesį. Neregistruojamas Lietuvoje, apsigyveno Karaliaučiaus krašte. Į Lietuvą grįžo 1989 m. kovo mėnesį. Aktyviai įsijungė į Sąjūdžio dainuojančios revoliucijos įvykius. 1998 m. kovo mėn pripažintas kariu savanoriu. Jam suteiktas dim. ltn. laipsnis. Tais pačiais metais Jonas Kadžionis-Bėda buvo apdovanotas Vyčio Kryžiaus 3-jo laipsnio ordinu. Jo žmona Malvina Gedžiūnaitė-Kadžionienė (1923-1992) jau nespėjo tuo apdovanojimu pasidžiaugti. Liko sūnus Antanas (g.1950).

Grįžęs iš Karaliaučiaus krašto į Lietuvą Jonas Kadžionis aktyviai įsijungė ne tik į Lietuvos valstybingumo kūrimą ir stiprinimą, bet ir į labai aktyvią žuvusiųjų už Lietuvos nepriklausomybę atminties gaivinimą: dalyvavo perlaidojant žuvusiųjų partizanų palaikus, visada matydavau šį poetiškos sielos partizaną mons. Alfonso Svarinsko įkurtame Didžiosios Kovos apygardos partizanų parke Kadrėnuose, prie Mūšios, stebėdavausi jo fenomenalia atrmintimi, kai jis savo pranešimus to Parko ir kitose konferencijose visada papuošdavo gražiausiomis eilėmis, dalyvavau jo pastatytų paminklų jo vadovautos kuopos bendražygiams pašventinime. (Voverienė Ona. Atmink mane, ir būsiu gyvas...! // Tremtinys. – 2017, gruod. 2, p. 4).

Lietuvos partizano Jono Kadžionio-Bėdos jubiliejų organizavo Anykščių Savivaldybės Taryba (vadovas miesto meras p. Kęstutis Tubis - jis vienas iš nedaugelio Lietuvos miestų merų dalyvavo ir knygos „Dalia Grybauskaitė – Tautos prezidentė“ (V., 2016) sutiktuvėse Anykščiuose, nuoširdžiai pasidžiaugė savo kalboje, kad tokia knyga gimė). Jubiliejinėje šventėje dalyvavo vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, Ceikinių parapijos klebonas, kiti kunigai, Anykščių meras K.Tubis, vicemeras S. Obelevičius, Seimo narys, anykštėnas S. Jovaiša, Lietuvos laisvės kovotojai- politiniai kaliniai ir tremtiniai, Lietuvos Laisvės premijos laureatė sesuo Nijolė Sadūnaitė. Vyčio Kryžiaus ordino riterė sesuo Monika Gavėnaitė, Lietuvos laisvės kovotojai, buvę politiniai kaliniai P.Plumpa ir A.Petrusevičius, Lietuvos genocido ir rezistencijos mokslinio tyrimo centro vadovė Birutė Burauskaitė ir jos komanda, Jubiliatu artimieji, būrys Jubiliatu sveikusių Anykščių mokyklos moksleivių ir jų mokytoja, mokslininkai, mokytojai ir kiti svečiai. Renginyje buvo pasakyta daug gražių ir prasmingų kalbų, palinkėta Jubiliatui – dar daug gražių, veiklių ir prasmingų pavasarių. Ad multos annos!

Baigiant straipsnį norisi nuoširdžiai pasidžiaugti, kad Anykščiuose Tauta jau gyva! Lietuva po daugelio dešimtmečių čia jau sugrįžo. Ačiū Jubiliatui ir jo bendražygiams, Lietuvos laisvės kovotojams, žuvusiems ir gyviems už jų meilę Tėvynei Lietuvai, už jų auką ir kančias. Ačiū taip pat ir Anykščių miesto merui ir Savivaldybės Tarybai už gražų, prasmingą istorinį renginį, liudijantį, kad Anykščiuose niekas neužmiršta. Ir niekas neužmirštas.

2018-02-03